Mgr. Ivo Purš, Ph.D.

kontakt:

purs@udu.cas.cz, tel.: +420 221 183 564

pozice:

vědecký pracovník Oddělení umění raného novověku

zaměstnání:

od 2001 – Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.

studium:

2005–2011 – Dějiny umění, FF UK, Praha (Ph.D.)

1989–1998 – Dějiny umění, FF UK, Praha (Mgr.)

účast v grantových projektech:

2019–2022 *Alchymické laboratorium ve výtvarném umění. The Alchemical laboratorium in the Fine Arts*, GA ČR, 19-02080S – řešitel

2017–2019 *Arcivévoda Ferdinand II. Tyrolský (1529–1595) a jeho kulturní mecenát mezi Prahou a Innsbruckem*, GA ČR, 17-25383S – člen týmu

2012–2015 – *Amphitheatrum sapientiae aeternae Heinricha Khunratha (1609): překlad, edice a analýza jeho historických, přírodovědeckých a uměleckých aspektů*, GA ČR, P405/12/1268 – řešitel

2009–2011 – *Rudolfínská alchymie a Rosarium philosophorum Jaroše Griemillera z Třebska*, GA AV ČR, IAA800330901 – řešitel

2007–2009 – *Analýza vědeckých a kulturně historických aspektů lékařské alchymie Michaela Maiera na základě jeho dvou unikátně dochovaných knih tištěných v Praze roku 1609*, GA AV ČR, IAA800330702 – řešitel

2005–2008 – *Výzkum knihovny Ferdinanda Tyrolského – kulturně historické a uměleckohistorické aspekty*, GA AV ČR, 1QS800330501 – řešitel

2005–2007 – *Barokní nástěnná malba v Praze*, GA ČR, 408/05/0753 – člen týmu

účast na konferencích (výběr):

2020 **–** Alchemische Labore. Praktiken, textliche und materielle Hinterlassenschaften, Wien

2019 – The Rosicrucian Manifestos and the Visual and Intellectual Culture of the Seventeenth Century, Praha

2018 – Rok 1618 – dveře všech běd? Začátek třicetileté války v transdisciplinární perspektivě, Praha

2018 – Archduke Ferdinand II of Austria (1529–1595) and his cultural patronage between Prague and Innsbruck, Praha

2015 – Dresden - Prag um 1600. Zum Transfer von Kunst, Kultur und Wissen, Dresden, Praha

2014 – Latin Alchemical Literature of Czech Provenance, Olomouc

kurátorské projekty a další odborná či umělecká činnost:

Ivo Purš – Luboš Antonín – Martin Stejskal, *Cesty za Hvězdou*. Výstava k 450. výročí založení letohrádku Hvězda, Památník národního písemnictví, Praha 2005

důležitá vystoupení v médiích:

Rozhlas

2019 – rozhovor na Radiožurnálu (redaktorka L. Výborná, 24. 1. 2019, 9.10–10 hod) na téma Rudolfínská alchymie a rudolfínská bádání

Televize

2008 – I Misteri di Praga – Praga magica (pořad pro italskou veřejnoprávní televizi RAI 2): Interview o císaři Rudolfovi II. a jeho alchymických zájmech

2011 – Historie CS, Česká televize (12. 12.): Záhady na nebi i na smrtelném loži. Dánský osud uprostřed Čech. Astronomie, astrologie i alchymie v jejich zlaté éře, spolu s Marií Šedivou Koldinskou, Martinem Šolcem a Zdeňkem Hojdou

2014 – Historie CS, Česká televize (12. 4.): Náš první Habsburk, spolu s Marií Šedivou Koldinskou, Václavem Bůžkem a Jaroslavou Hausenblasovou

Bibliografie:

1) monografie (autorství i spoluautorství)

Ivo Purš – Vladimír Karpenko – Martin Žemla, *Khunrath in Context. An Alchemist in the Amphitheatre of Eternal Wisdom*, Leiden: Brill, 2025.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, *Alchemical Laboratory in Visual and Written Sources*. Prague: Academia, 2023

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, *Alchymické laboratorium v obrazových a písemných pramenech*. Praha: Academia, 2023

Ivan Muchka – Ivo Purš – Jaroslava Hausenblasová – Sylva Dobalová, *The Star. Archduke Ferdinand II of Austria and his Summer Palace in Prague*, Praha 2017.

Ivo Purš – Martin Žemla (eds.), *Divadlo věčné Moudrosti a teosofická alchymie Heinricha Khunratha.* Praha 2017.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko (eds.), *Alchemy and Rudolf II. Exploring the Secrets of Nature in Central Europe in the 16th and 17th centuries*, Prague 2016.

Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, I. a II. svazek, Praha 2015.

Ivan Muchka – Ivo Purš – Jaroslava Hausenblasová – Sylva Dobalová, *Hvězda. Arcivévoda Ferdinand Tyrolský a jeho letohrádek v evropském kontextu*, Praha 2014.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko (eds.), *Alchymie a Rudolf II. Hledání tajemství přírody ve střední Evropě v 16. a 17. století*, Praha 2011.

Ivo Purš – Milada Studničková*, Kutnohorská iluminace*, Kutná Hora 2010.

Ivo Purš – Jakub Hlaváček (eds.), *Alchymická mše. Sborník textů ke vztahům alchymie a křesťanství*, Praha 2008.

2) editorství knihy (sborníku, katalogu)

Ivo Purš – Martin Žemla (eds.), *Divadlo věčné Moudrosti a teosofická alchymie Heinricha Khunratha.* Praha 2017.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko (eds.), *Alchemy and Rudolf II. Exploring the Secrets of Nature in Central Europe in the 16th and 17th centuries*, Prague 2016.

Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, I. a II. svazek, Praha 2015.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko (eds.), *Alchymie a Rudolf II. Hledání tajemství přírody ve střední Evropě v 16. a 17. století*, Praha 2011.

Ivo Purš – Jakub Hlaváček (eds.), *Alchymická mše. Sborník textů ke vztahům alchymie a křesťanství*, Praha 2008.

3) články v odborném periodiku

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Alchymie v českých zemích IV. Alchymické bádání v době porudolfinské a pobělohorské, *Dějiny věd a techniky*. Roč. 56, 1/2 (2023), s. 95–115.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Alchymie v českých zemích III. Alchymické bádání za vlády Rudolfa II., *Dějiny věd a techniky*. Roč. 56, 1/2 (2023), s. 9–27.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Dějiny alchymie v českých zemích II. Zlatý věk české alchymie, *Dějiny věd a techniky*. Roč. 54, č. 1 (2021), s. 36–61.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Dějiny alchymie v českých zemích I. První známky znalostí a rozšíření ve středověku, *Dějiny věd a techniky*. Roč. 53, 1/2 (2020), s. 31–60.

Ivo Purš, Scientific and literary activity linked with the influence of Archduke Ferdinand II (1529-1595) in the Bohemian Lands and in Tyrol, in: Sylva Dobalová – Jaroslava Hausenblasová, *Archduke Ferdinand II of Austria. A second-born son in renaissance Europe.* Vienna: Austrian Academy of Sciences Press, 2021, s. 327–349.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Materielle, schriftliche und ikonografische Quellen der alchemischen Laboratorien Kaiser Rudolf II., *Studia Rudolphina 20 (2020),* s. 102–133.

Ivo Purš, Grotesque Stucco Motifs in the Star Summer Palace, *Umění* 5 (2019), s. 396-416.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Sebald Schwertzer: zwischen Metallurgie und Alchemie, *Dresden - Prag um 1600. Studia Rudolphina Sonderheft 02 (*2018), s. 207-229.

Ivo Purš, O knihovně Ferdinanda Tyrolského, *Dějiny a současnost*. Roč. 39, č. 7 (2017), s. 17-19.

Ivo Purš, Oswald Croll und die Symbolik des Titelblattes seines Werkes Basilica chymica, *Studia Rudolphina* 15 (2015), s. 64–87.

Ivo Purš, Erzherzog Ferdinand II., die Astrologie und das Lustschloss Hvězda (Stern), *Studia Rudolphina* 14 (2014), s. 15–29.

Ivo Purš – Josef Smolka, Jakub Horčický (Sinapius) und seine Nobilitation, *Studia Rudolphina* 14 (2014), s. 101–113.

Ivo Purš, Die Privatkrone Rudolfs II. und die Kabbala, *Studia Rudolphina* 2013, s. 86–95.

Ivo Purš – Jaroslava Kašparová – Alena Richterová – Lenka Veselá, Projekt analýzy knihovny arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského (1529–1595), *Knihy a dějiny* 18/19, 2011/2012 (2013), s. 81–92.

Ivo Purš – Ivan Muchka, Das Lustschloss Stern in Prag und die Villa Lante in Rom, *Studia Rudolphina* 11 (2011), s. 127–132.

Ivo Purš – Beket Bukovinská, Die Tischglocke Rudolfs II., *Studia Rudolphina* 10 (2010), s. 89–104.

Ivo Purš – Jaroslava Hausenblasová, Christoph Harant und rudolphinische Alchemisten, *Studia Rudolphina* 9 (2009), s. 70–86.

Ivo Purš, „Zbytečné cennosti a cenné zbytečnosti? K povaze a osudu alchymických rukopisů Rudolfa II. v majetku královny Kristýny a Isaaca Vossia.“ Vzácné knihy jako švédská válečná kořist z třicetileté války, *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků* 20 (2008) Praha, Národní knihovna ČR, s. 33–62.

Ivo Purš, Das alchemistische Traktat des Marcus Eugenius Bonacina von 1616 über Trinkgold, *Studia Rudolphina* 8 (2008), s. 77–90.

Ivo Purš, Literatur zu den Festivitäten Erzherzog Ferdinands II. von Tirol, *Studia Rudolphina* 8 (2008), s. 75–109.

Ivo Purš, Jaroslav ze Sternberga a Ječmínek. Dva legendární zachránci Moravanů se znamením hvězdy, *Cour d'honneur / hrady, zámky, paláce* 4 (2008), s. 81–87.

Ivo Purš, Das Interesse Erzherzog Ferdinands II. an Alchemie und Bergbau und seine Widerspiegelung im seiner Bibliothek, *Studia Rudolphina* 7 (2007), s. 94–98.

Ivo Purš, Emblémy Prchající Atalanty Michaela Maiera, *Logos* 1–2 (2007), s. 97–106.

Ivo Purš, K hermetické inspiraci surrealismu, Logos 1 / 2 (2006), s. 93–102.

Ivo Purš – Jaroslava Hausenblasová, Kontakty Michaela Maiera s Rudolfem II. v Praze roku 1609, *Studia Rudolphina* 5 (2005), s. 51–65.

Ivo Purš, Anselmus Boëtius de Boodt, Pansophie und Alchemie, *Acta Comeniana* 18 (2004) s. 43–90.

Ivo Purš, Anselmus Boëtius de Boodt a alchymie, *Studia Rudolphina* 4 (2004), s. 44–53.

Ivo Purš, Alchymistická tradice a Ferdinand Tyrolský, *Logos* 1–2 (2003), s. 114–125.

Ivo Purš, Prolegomena k Paracelsově filozofii a jejímu hlubinně psychologickému výkladu, *Tvar* 6 (2003), s. 16–18.

Ivo Purš, Michael Maier: Jeho život a dílo v recentní literatuře, *Studia Rudolphina* 2 (2002), s. 58–67.

4) kapitoly v knize

Ivo Purš, René Alleau et Prague, in: *Le château étoilé et la parole perdue Surréalisme et franc-maçonnerie*. Paris: Musée de la franc-maçonnerie, 2024, s. 139–155.

Ivo Purš, *The spiritus rector and the Artistic Inventor. Maier´s and Merian´s images for the Atalanta fugiens*, in: Berit Wagner – Corinna Gannon (eds.), Opus magnum. Matthäus Marian d.Ä. und die Bebilderung der Alchemie. Heidelberg: arthistoricum.net, 2024, s. 161–198.

Ivo Purš, An Alchemical Medal and its Iconographic Sources in Printed Books, in: Berit Wagner – Corinna Gannon (eds.), *Opus magnum. Matthäus Marian d.Ä. und die Bebilderung der Alchemie*. Heidelberg: arthistoricum.net, 2024, s. 323–330.

Ivo Purš, The Alchemical Laboratory in the Mirror of 16th and 17th Century Fine Art, in: Sarah Lang (ed.), *Alchemische Labore. Texte, Praktiken und materielle Hinterlassenschaften*. Graz: Graz University Library, 2023, s. 259–283.

Ivo Purš, Alchemy, the Court of Rudolf II, and magical and scientific understandings of stone, in: Judith Mann (ed.), *Paintings on stone. Science and the sacred 1530-1800*. Munich: Hirmer, 2020, s. 87–94.

Ivo Purš, Scientific and literary activity linked with the influence of Archduke Ferdinand II (1529-1595) in the Bohemian Lands and in Tyrol, in: Sylva Dobalová – Jaroslava Hausenblasová, *Archduke Ferdinand II of Austria. A second-born son in renaissance Europe.* Vienna: Austrian Academy of Sciences Press, 2021, s. 327–349.

Ivo Purš, Heinrich Khunrath v zrcadle svého Divadla, in: Ivo Purš – Martin Žemla (eds.), *Divadlo věčné Moudrosti a teosofická alchymie Heinricha Khunratha.* Praha 2017, s. 161–318.

Ivo Purš, Plodné soužití: vědy a umění pod jednou střechou, in: Taťána Petrasová a Rostislav Švácha (eds.), *Dějiny umění v českých zemích 800–2000*, Řevnice – Praha 2017, s. 436–438.

Ivo Purš, Fruitful coexistence: science and art under one roof, in: Taťána Petrasová and Rostislav Švácha (eds.), *Art in the Czech Lands 800–2000*, Řevnice – Prague 2017, s. 436–438.

Ivo Purš – Lubomír Konečný – Beket Bukovinská, Praha židovská kolem roku 1600, in: Taťána Petrasová a Rostislav Švácha (eds.), *Dějiny umění v českých zemích 800–2000*, Řevnice – Praha 2017, s. 439–441.

Ivo Purš – Lubomír Konečný – Beket Bukovinská, Jewish Prague around 1600, in: Taťána Petrasová and Rostislav Švácha (eds.), *Art in the Czech Lands 800–2000*, Řevnice – Prague 2017, s. 439–441.

Ivo Purš, Knihovna arcivévody Ferdinanda II., in: B. Kubíková – J. Hausenblasová – S. Dobalová (eds.), *Ferdinand II. Arcivévoda Ferdinand II. Habsburský. Renesanční vladař a mecenáš mezi Prahou a Innsbruckem* (kat. výst.), Národní galerie Praha 2017, s. 57–62.

Ivo Purš, Die Bibliothek Erzherzog Ferdinands II. auf Schloss Ambras, in: Sabine Haag – Veronika Sandbichler (eds.), *Ferdinand II. 450 Jahre Tiroler Landesfürst Jubiläumsausstelung* (kat. výst.), Schloss Ambras Innsbruck 2017, s. 99–103.

Ivo Purš, The Library of Archduke Ferdinand II in Ambras Castle, in: Sabine Haag – Veronika Sandbichler (eds.), *Ferdinand II. 450 years sovereign ruler of Tyrol, Jubilee Exhibition* (kat. výst.), Schloss Ambras Innsbruck 2017, s. 99–103.

Ivo Purš, Perspective, vision and dream: notes on the plate "Oratory-Laboratory" Heinrich Khunrath´s Amphitheatrum sapientiae aeternae, in: Tomáš Nejeschleba, Jiří Michalík (eds.), *Latin Alchemical Literature of Czech Provenance*, Olomouc 2015, s. 50–89.

Ivo Purš, Alchemie, Astrologie und Naturerkenntnis im Umfeld der letzten Herren von Rosenberg, in: Martin Gaži, Jaroslav Pánek, Petr Pavelec (eds.), *Die Rosenberger. Eine mitteleuropäische Magnatenfamilie*, České Budějovice 2015, s. 252–265.

Ivo Purš, Jaroš Griemiller a jeho „růženná zahrada filozofská“. Zdroje, struktura a symbolika, in: *Rosarium philosophorum 1578. Růženná zahrada filozofská / Jaroš Griemiller z Třebska.* Praha 2015, s. 249–349.

Ivo Purš, Alchymická, hornická a metalurgická literatura, in: Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, I. a II. svazek, Praha 2015, s. 379–404.

Ivo Purš – Petr Mašek, Identifikace tisků z knihovny, in: Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, I. a II. svazek, Praha 2015, s. 61–74.

Ivo Purš – Jaroslava Kašparová – Alena Richterová, Základní kontury knihovny a její analýzy, in: Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, I. a II. svazek, Praha 2015, s. 55–60.

Ivo Purš, Předmluva, in: Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, I. a II. svazek, Praha 2015, s. 9–12.

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, Die Alchemie und der Prager Hof Kaiser Rudolfs II., in: *Goldenes Wissen. Die Alchemie – Substanzen, Synthesen, Symbolik,* Wiesbaden 2014, s. 129–138.

Ivo Purš, Zápalná zrcadla císaře Rudolfa II. a jeho alchymická laborace, in: Lubomír Konečný – Lubomír Slavíček (eds.), *Libellus amicorum. Beket Bukovinská*, Praha 2013, s. 86–99.

Ivo Purš, Soukromá koruna císaře Rudolfa II. a kabala, in: Lubomír Konečný, Anna Rollová, Rostislav Švácha (eds.), *Od kabaly k Titaniku. Deset studií nejen z dějin umění,* Praha 2013, s. 161–184.

Ivo Purš, Růžové zahrádky alchymických filosofů a jejich historický kontext, in: *Drahocenná perla v růžové zahradě. Alchemikální florilegia*, Praha, 2012, s. 7-47.

Ivo Purš, Alchymie, astrologie a poznávání přírody v prostředí posledních pánů z Rožmberka, in: Martin Gaži, Jaroslav Pánek, Petr Pavelec (eds.), *Rožmberkové. Rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*, České Budějovice 2011, s. 286–293.

Ivo Purš, Kunstkamera jako Švankmajerův mikrokosmos, in: František Dryje – Bertrand Schmitt (eds.), *Jan Švankmajer. Možnosti dialogu. Mezi filmem a volnou tvorbou*, Řevnice 2012, s. 195–217.

Ivo Purš, Duchovní svět Rudolfa II. a kabala, in: Alexander Putík (ed.), *Cesta života. Rabi Jehuda Leva ben Becalel (kol. 1525–1609)*, Praha 2009, s. 198–219.

Ivo Purš, The Intellectual World of Rudolf II and the Kabbalah, in: Alexander Putík (ed.), *Path of Life. Rabi Judah Loew ben Bezalel (ca. 1525–1609)*, Prague 2009, s. 198–219.

Ivo Purš, Alchymie a malířství, in: Ivo Purš – Jakub Hlaváček (eds.), *Alchymická mše. Sborník textů ke vztahům alchymie a křesťanství*, Praha 2008, s. 151–191.

Ivo Purš, Mariánská a christologická symbolika v alchymickém rukopise Kniha svaté Trojice, in: Ivo Purš – Jakub Hlaváček (eds.), *Alchymická mše. Sborník textů ke vztahům alchymie a křesťanství*, Praha 2008, s. 21–150.

Ivo Purš, René Alleau a tradiční vědy, in: René Alleau, *Hermés a dějiny věd. Studie k archeologii a etnologii vědění se zřetelem k historii alchymie a hermetické tradici*, 2. rozšířené vydání, Praha 2005, s. 220–249.

Ivo Purš, Život a osud „filosofa a lékaře" Michaela Maiera, in: Michael Maier, *Atalanta fugiens. Prchající Atalanta neboli Nové chymické emblémy vyjadřující tajemství přírody*, Praha 2006, s. 374–448.

Ivo Purš, K povaze emblémů Prchající Atalanty Michaela Maiera, Beket Bukovinská – Lubomír Slavíček (eds.), *Pictura verba cupit. Sborník příspěvků pro Lubomíra Konečného,* Praha 2006, s. 31–46.

Ivo Purš, Rosarium philosophorum Jaroše Griemillera z Třebska, in: *Opus Magnum. Kniha o sakrální geometrii, alchymii, magii, astrologii, kabale a tajných společnostech v Českých zemích*, Praha 1997, s. 77–87.

5) katalogová hesla

Ivo Purš, De sacris temere neque violandis neque inuulgandis libri duo, Johannes Fabri (s. 312, k. č. VI/6) – Principis Avicennae liber primus. De universalibus Medicae scientiae praeceptis, Avicenna (s. 313, k. č. VI/7) – Schoene Historie, Exempel, Vnderweisungen auch viler natuerlicher dingen Vrsachen, Pedro Mexía (s. 314, k. č. VI/8) – Vita del potentissimo e christianiss. imperatore Ferdinando Primo, Alfonso de Ulloa (s. 316, k. č. VI/10) – Historia de Principi di Este di Gio. Batt. Pigna, a Donno Alfonso Secondo, dvca di Ferrara, Giovanni Battista Pigna (s. 316, k. č. VI/11) – Descriptio avrei velleris ad […] Rodolphvm II., Caes. Max. serenissimos…, Jacobus Vivarius (s. 317, k. č. VI/12) – De vera et falsa libertate credendi…, Jodocus Lorichius (s. 318, k. č. VI/13) – Epistolarum medicinalium libri quinque, Pietro Andrea Mattioli (s. 319, k. č. VI/14) – Ettliche Tractatus Des Hocherfarnen unnd berümbten Philippi Theophrasti Paracelsi (s. 320, k. č. VI/15) – Archidoxa, Dorin der recht war Motus, Lauff und Gang…, Leonhardt Thurneysser zum Thurn (s. 321, k. č. VI/16) – Velleris aurei hieroglyphica, Giovanni Francesco Olmo (s. 323, k. č. VI/18 – Ein Sermon […] den Juden zu Prag Anno MDLXI […] in irer Synagoga geprediget, Paul Weidner (s. 324, k. č. VI/19) – De veterum principum Germanorum…, Leopold III. von Bamberg (s. 325, k. č. VI/20) – De Morbo Gallico liber absolutissimus…, Gabriello Falloppio (s. 326, k. č. VI/21) – Dominicae passionis explicatio, Jean Doc (s. 327, k. č. VI/22), in: B. Kubíková – J. Hausenblasová – S. Dobalová (eds.), *Ferdinand II. Arcivévoda Ferdinand II. Habsburský. Renesanční vladař a mecenáš mezi Prahou a Innsbruckem* (kat. výst.), Národní galerie Praha 2017, s. 57–62.

Ivo Purš, Classis iuridica. Id est eorum authorum index, qui in jurisprudentiam scripserunt. Juristische Literatur. Kat.-Nr. 6.7.2-6.7.4. – Classis theologica. Theologische Literatur. Kat.-Nr. 6.7.5-6.7.8. – Artis medicinalis libri. Medizinische Literatur. Kat.-Nr. 6.7.10-6.7.13. – Cosmographici, Geographici, Geometrici, Mathematici, Philosophici, Astronomici, Astrologici, Militaris rei, Architecturae, Humanarum Literarum, alterisque generis libri. Philosophie, Mathematik, Physik, Astronomie, Astrologie, Kosmographie, Geographie, Landwirtschaft, Zoologie, Botanik, Poetik, Rhetorik, Philologie, Emblematik, Festlichkeiten u.a. Kat.-Nr. 6.7.14-6.7.16. – Varii Variarum rerum, factorum, dictorum, multarumque aliarum Historiarum Scriptores. Historiographische Literatur. Kat.-Nr. 6.7.17-6.7.22, in: in: Sabine Haag – Veronika Sandbichler (eds.), *Ferdinand II. 450 Jahre Tiroler Landesfürst Jubiläumsausstelung* (kat. výst.), Schloss Ambras Innsbruck 2017, s. 284–293.

Ivo Purš, Monas hieroglyphica, John Dee (s. 294, č. k. XV.1) – Secreta Aristotelis, Kniha Lidskeych Cznosti, Bavor ml. Rodovský z Hustiřan (s. 294, č. k. XV.2) – Rosarium philosophorum, tj. Ruožená zahrada filozofská (s. 294, č. k. XV.3) – Misteria naturae misteriorum cum thesauro totius mundi, Antonius Michael (s. 294, č. k. XV.4) – Varia alchemica, Karl Widemann (s. 295, č. k. XV.5) – Methodi Herbariae libri tres, Adam Zalužanský ze Zalužan (s. 296, č. k. XV.6) – Propugnaculum chymiatriae, Martin Ruland ml. (s. 296, č. k. XV.7) – Basilica chymica… additus est… Tractatus novus de signaturis internis rerum, Oswald Croll (s. 296, č. k. XV.8) – Cheiragogia Heliana, Nicolaus Niger Hapelius, Venceslaus Lavinius (s. 296, č. k. XV.9) – Tractatus Duo… de Lapide philosophorum, Eduard Kelly (s. 296, č. k. XV.10), in: Martin Gaži, Jaroslav Pánek, Petr Pavelec (eds.), *Rožmberkové. Rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*, České Budějovice 2011 / také německá jazyková mutace, 2015.

Ivo Purš, Jaroš Griemiller z Třebska: Rosarium philosophorum – Antonius Michael: Misteria naturae misteriorum cum thesauro totius mundi –Karl Widemann: Varia alchemica – Oswald Croll: Basilica chymica... additus est. Tractatus novus de signaturis rerum internis, in: *Rožmberkové. Stručný průvodce výstavou.* České Budějovice: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2011 - (Gaži, M.), s. 156-158.

6) recenze

Retrospektiva malířského díla Evy Švankmajerové, *Divadelní noviny* 8, Praha 2006, s. 11.

Oživlé maso, které nemůže zemřít. Nad filmem Jana Švankmajera Šílení, *Tvar* 6, Praha 2006, s. 12–13.

Telle, J. – Kühlmann, W. (eds).: Corpus Paracelsisticum. Bd. 2. Der Frühparacelsismus 2, Tübingen, 2004, *Acta Comeniana* 18 (2004), s. 217–224.

Praha čtená jako hermetický text. Martin Stejskal, Praga hermetica, Esoterní průvodce po Královské cestě, Eminent, Praha 2004, *Tvar* 21 (2004), s. 22.

Telle, J. – Kühlmann, W. (eds).: Corpus Paracelsisticum. Bd. 1. Der Frühparacelsismus 1, Tübingen, 2001, *Acta Comeniana* 17 (2003), s. 227–233.

Haage, B. D.: Středověká alchymie, Praha, 2001, *Tvar* 11 (2002), s. 23.

Floss, P. (ed.).: Mikuláš Kusánský, Praha, 2001, *Tvar* 12 (2002), s. 23.

Per aspera ad astra. Stejskal, M. (ed.).: Cesty za Hvězdou - Zrcadlo hermetismu v české krajině, Praha, 2001, *Tvar* 5 (2002), s. 1, 4–5.

van Heertum, Cis (eds.).: Magia, alchimia, scienza dal ´400 al ´700. L´influsso di Ermete Trismegisto. Vol. 1, 2. - Firenze, 2002. 588, 334 s]. *Acta Comeniana* 18 (2004), s. 268–272.

7) popularizace

Ivo Purš – Vlado Bohdan – Sylva Dobalová, *Štuková výzdoba letohrádku Hvězda – interaktivní průvodce. [Počítačová aplikace]*, Památník národního písemnictví – Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i., Projekt Strategie AV21, Praha 2017.

Sylva Dobalová – Ivo Purš, *Štuková výzdoba letohrádku Hvězda. Průvodce*, Praha 2017.

GRANTOVÉ PROJEKTY

Název:

Alchymické laboratorium ve výtvarném umění. The Alchemical laboratorium in the Fine Arts

Poskytovatel a číslo: GAČR 19-02080S

Trvání: 2019–2022

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Ivo Purš

Řešitelský tým: spoluautor Vladimír Karpenko

Anotace:

Projekt se zabývá analýzou způsobů vyobrazování alchymického laboratoria ve třech oblastech výtvarného umění: v žánrové malbě, především nizozemské 17. století, ve vyobrazeních provázejících alchymická pojednání, jak rukopisná, tak i tištěná, a ve vyobrazeních specializovaných technických traktátů, především těch zaměřených na hornictví a hutnictví. Metodologickým východiskem projektu budou jak ikonografické uměnovědné analýzy, tak i analýzy zobrazovaných námětů z hlediska dějin vědy a dobově používaných technologií. Pomocí těchto metod bude nově posouzen význam těchto vyobrazení, jaký měla v sociálních a kulturních kontextech, v nichž vznikala a pro něž byla určena. Výstupem je publikace:

Ivo Purš – Vladimír Karpenko, *Alchemical Laboratory in Visual and Written Sources*. Prague: Academia, 2023

Název:

Amphitheatrum sapientiae aeternae Heinricha Khunratha (1609): překlad, edice a analýza jeho historických,

přírodovědeckých a uměleckých aspektů

Poskytovatel a číslo: GAČR P405/12/1268

Trvání: 2012–2015

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Ivo Purš

Řešitelský tým: Jakub Hlaváček, Vladimír Karpenko, Martin Žemla

Anotace:

Lipský lékař, alchymista a mystik Heinrich Khunrath (1560–1605) patřil k nejdůležitějším postavám evropské alchymie přelomu 16. a 17. století. I když se intenzívně zabýval laboratorní činností, nevyplýval jeho vliv z přírodovědných, technologických objevů, ale z komplikovaně koncipovaných traktátů, v nichž se originálním způsobem mísila alchymická teorie s křesťanskou a kabalistickou mystikou a umělecky bohatým obrazovým doprovodem. Vliv jeho díla se tak neomezoval pouze na oblast přírodovědy, ale zasahoval širší sféry středoevropské kultury. Jeho dílo proto sehrálo vlivnou roli i v rudolfínském kulturním okruhu, která doposud nebyla náležitě analyzována a vědecky zpracována. Nejvlivnějším Khunrathovým dílem je Amphitheatrum sapientiae aeternae solius verae (Divadlo věčné, jedině pravé moudrosti 1595, 1609). Projekt je podrobil výzkumu z hlediska kulturní historie, dějin chemie, lékařství, náboženství a výtvarného umění. Dílo bylo zkoumáno v kontextu jeho vazeb ke kultuře a mecenátu dvora Rudolfa II. Výstupem je edice s rozsáhlým mezioborovým komentářem:

Ivo Purš – Martin Žemla (eds.), *Divadlo věčné Moudrosti a teosofická alchymie Heinricha Khunratha,* Praha 2017.

Název:

Rudolfínská alchymie a Rosarium philosophorum Jaroše Griemillera z Třebska

Poskytovatel a číslo: GA AV ČR IAA800330901

Trvání: 2009–2011

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Ivo Purš

Řešitelský tým: PhDr. Alena Richterová, CSc., prof. RNDr. Vladimír Karpenko, CSc.

Anotace:

Cílem grantového projektu bylo syntetické zpracování tématu rudolfínské alchymie na základě dosavadních poznatků a nových rešerší, které zohlednilo kontext dobové kultury a sociální a ideové vazby, do nichž tématika alchymie vstupovala; druhým výstupem bylo kritické vydání a komentář nejvýznamnějšího bohemikálního dokladu rudolfínské alchymie, rukopisu Jaroše Griemillera z Třebska *Rosarium philosophorum* (NK ČR XVII.E.77). Výsledkem jsou dvě publikace:

Ivo Purš – Vladimír Karpenko (eds.), *Alchymie a Rudolf II. Hledání tajemství přírody ve střední Evropě v 16. a 17. století*, Praha 2011. /angl. mutace/ Ivo Purš – Vladimír Karpenko (eds.), *Alchemy and Rudolf II. Exploring the Secrets of Nature in Central Europe in the 16th and 17th centuries*, Prague 2016.

Rosarium philosophorum 1578. Růženná zahrada filozofská / Jaroš Griemiller z Třebska. Praha 2015

Název:

Analýza vědeckých a kulturně historických aspektů lékařské alchymie Michaela Maiera na základě jeho dvou unikátně dochovaných knih tištěných v Praze roku 1609

Poskytovatel a číslo: GA AV ČR IAA800330702

Trvání: 2007–2009

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Ivo Purš

Řešitelský tým: Mgr. Jakub Hlaváček, Ph.D., prof. RNDr. Vladimír Karpenko, CSc., RNDr. Josef Smolka, CSc.

Anotace:

Michael Maier (1569–1622) patřil k nejvýznamnějším postavám na pomezí vědy, filosofie a umění v prostředí dvora císaře Rudolfa II. Proslul knihami o alchymii s umělecky cennými mědiryty. Byl vzděláním lékař a o alchymii se zajímal výlučně z tohoto hlediska, proto též odmítal alchymii jako snahu o výrobu zlata. Za pobytu v Praze vydal dvě knihy, které se zachovaly jen v Kodaňské královské knihovně: De Medicina Regia seu Coelidonia (jeho životopis a popis laboratorní práce); Hymnosophia, seu meditatio laudis divinae (mystické básně oslavující alchymický lék). Obě knihy byly podrobeny mezioborovému výzkumu z hlediska dějin chemie, lékařství, umění a kulturní historie. Studie o obou knihách bude provázena jejich edicí a doplněna o ukázky některých souvisejících Maierových dopisů a miscellaneí (publikace je v přípravě do tisku).

Název:

Výzkum knihovny Ferdinanda Tyrolského – kulturně historické a uměleckohistorické aspekty

Poskytovatel a číslo: GA AV ČR 1QS800330501

Trvání: 2005–2008

Příjemce/i: Ústav dějin umění AV ČR, v.v.i.

Odpovědný řešitel: Ivo Purš

Řešitelský tým: Alfred Auer, Václav Bůžek, Alena Fejtová, Jaroslava Hausenblasová, Jaroslava Kašparová, Lubomír Konečný, Hedvika Kuchařová, Jana Marešová, Petr Mašek, Ivan Muchka, Jiří Pešek, Alena Richterová, Veronika Sandbichler, Josef Smolka, Richard Šípek, Lenka Veselá.

Anotace:

Knihovna Ferdinanda Tyrolského, který byl v letech 1547-1563 místodržícím v Českém království, kde zastupoval svého otce, císaře Ferdinanda I., vznikala s největší pravděpodobností na Pražském hradě, a po roce 1567, kdy se Ferdinand stal vladařem v Tyrolsku, byla převezena a dále rozšiřována v Innsbrucku na Ferdinandově zámku Ambras. Později byl knihovní fond rozptýlen a představu o původní knihovně si dnes můžeme vytvořit pouze na základě exempláře pozůstalostního inventáře uloženého v Národní knihovně ve Vídni (druhý exemplář v Kunsthistorisches Museum tamtéž). Projekt tento archivní dokument podrobil rozsáhlému mezioborovému výzkumu, který zahrnul úplnou transkripci textu, co nejpřesnější knihopisnou identifikaci jednotlivých záznamů, vyhodnocení obsahové úplnosti jednotlivých tématických okruhů v knihovně zastoupených, a pokus o zařazení této unikátní sbírky do širšího středoevropského kulturněhistorického kontextu. Výstupem projektu je dvousvazková monografie Ivo Purš – Hedvika Kuchařová (eds.), *Knihovna arcivévody Ferdinanda II. Tyrolského*, 2 svazky, Praha 2015.